

interrogat accedentes ad baptismum, an credant. Si tamen sine recta fide aliquis baptismum suscipiat extra Ecclesiam, non percipit illud ad suam salutem. Unde Augustinus dicit (Lib. IV. de baptis. cont. Donatist. in princ.) *Ecce si pater dicit comparata indicat vobis, posse quidem baptismum ejus homines etiam foris accipere, sed salutem beatitudinis extra eam nominem recipere, vel tenere.*

Ad tertium dicendum, quod etiam non habens rectam fidem circa alios articulos, potest habere rectam fidem circa sacramentum baptismi; & ita non impeditur quin possit habere intentionem suscipiendi sacramentum baptismi. Si tamen etiam circa hoc sacramentum non recte sentiat, sufficit ad perceptionem sacramenti generalis intentio, qua intendit suscipere baptismum, sicut Christus instituit; & sicut Ecclesia tradit.

Ad quartum dicendum, quod sicut sacramentum baptismi non est conferendum ei qui non vult ab aliis peccatis recedere; ita etiam nec ei qui non vult infidelitatem deserere. Uterque tamen suscipit sacramentum, si ei conferatur, licet non ad salutem.

ARTICULUS IX. 392

Utrum pueri sint baptizandi.

IV. dist. 1v. quest. 111. art. 1. quest. 1. & mal. quest. 1v. art. 1. corp. princ. & quodl. 1v. art. 10. cor. & quodl. 1x. art. 22. corp.

AD nonum sic proceditur. Videtur quod pueri non sint baptizandi. In eo enim qui baptizatur, requiritur intentio suscipiendi sacramentum, ut supra dictum est (art. 7. huj. quest.). Huiusmodi autem intentionem non possunt pueri habere, cum non habeant usum liberi arbitrii. Ergo videtur quod non possint suscipere sacramentum baptismi.

2. Præterea. Baptismus est fidei sacramentum, ut supra dictum est (quest. 1xv. art. 1.) Sed pueri non habent fidem, quæ consistit in credentium voluntate, ut Augustinus dicit super Joan. (tract. xxv. aliquant. à princ. & Lib. de prædest. Sanctor. cap. vi. in fin.) *Nec etiam potest dici, quod salventur in fide parentum: quia quandoque parentes sunt infideles; & sic magis per eorum infidelitatem damnarentur. Ergo videtur quod pueri non possint baptizari.*

3. Præterea. L. Petr. 111. 21. dicitur, quod *homines salvos facit baptisma, non carnis depositio sordium, sed conscientia boni interrogatio in Deum.* Sed pueri neque conscientiam habent bonam, vel malam, cum non habeant usum rationis; neque etiam convenienter ipsi

interrogantur, cum non intelligant. Non ergo pueri debent baptizari.

Sed contra est quod Dionysius dicit ultimo cap. eccl. Hierarch. (vers. fin.) *Divini nostri duces, scilicet Apostoli, probaverunt infantes recipi ad baptismum.*

Respondeo dicendum, quod, sicut Apostolus dicit Rom. v. 17. *si unus delicto mortis regnavit per unum, scilicet per Adam, multo magis abundantiam gratiæ, & donationis, & justitiæ accipientes, in vita regnabunt per unum Jesum Christum.* Pueri autem ex peccato Adæ peccatum originale contrahunt: quod patet ex hoc quod sunt mortalitati subjecti, quæ per peccatum primi hominis in omnes pertransiit, ut Apostolus ibidem dicit. Unde multo magis pueri possunt per Christum gratiam accipere, ut regnent in vita æterna. Ipse autem Dominus dicit Joan. 111. 5. *quod nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.* Unde necessarium fuit pueros baptizari, ut sicut per Adam damnationem incurrerunt nascendo, ita per Christum salutem consequantur renascendo.

Fuit etiam conveniens pueros baptizari, ut à pueritia nutriti in his quæ sunt christiannæ vitæ, firmiter in ea perseverent: secundum illud Prov. 22. 6. *Adolescenti juxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea.* Et hanc rationem assignat Dionysius ult. cap. eccl. Hierarch. (vers. fin.)

Ad primum ergo dicendum, quod regeneratio spiritalis, quæ fit per baptismum, est quodammodo similis natiuitati carnali, quantum ad hoc quod sicut pueri in matris uteris consunt non per seipso nutrimentum accipiunt, sed ex nutrimento matris sustentantur; ita etiam pueri nondum habentes usum rationis, quasi in utero matris Ecclesiæ consistunt, non per seipso, sed per actum Ecclesiæ salutem suscipiunt. Unde Augustinus dicit in Libro I. de peccatorum meritis & remissione (cap. xxv. cir. fin.) *Mater Ecclesiæ maternum os parvulis præbet, ut facit mysteris imbuantur: quia nondum possunt corde proprio credere ad justitiam, non ore proprio confiteri ad salutem.* (Et cap. xix. cir. fin.) *Si autem propterea recte fideles videntur, quoniam fidem per verba gestantium quodammodo præsententur, cur etiam non penitentes habeantur, cum per eorumdem verba gestantium, diabolo, & huic sæculo abrenuntiare non siverint?* Et eadem ratione possunt dici intendentes, non per actum propriæ intentionis, cum ipsi quandoque contrahantur, & plorent, sed per actum eorum à quibus offeruntur.

Ad secundum dicendum, quod, sicut Augustinus scribit Bonifacio (Lib. I. contra duas epist. Pelag. cap. xxiii.) *Ubi est in Ecclesia saluatoris parvuli per alios credunt, sicut et alii,*

quæ in baptismo remittuntur, peccata traxerunt. Nec impeditur eorum salus, si parentes sint infideles: quia, sicut Augustinus dicit eidem Bonifacio scribens (epist. xxviii. al. xxxiii. cir. med.) offeruntur parvuli ad percipiendam spirituales gratiam, non tam ab eis quorum gestantur manibus (quamvis & ab ipsis, si ipsi boni fideles sunt) quam ab universa societate fratrum, atque fidelium. Ab omnibus namque offerri recte intelliguntur, quibus placet quod offeruntur, quorum caritate ad communionem Sancti Spiritus adjunguntur. Infidelitas autem propriorum parentum, etiam si eos post baptismum demoniorum sacrificiis imbucere conentur, pueris non nocet: quia, ut Augustinus ibidem (cir. princ.) dicit, puer semel generatus per aliorum carnalem voluptatem, cum semel regeneratus fuerit per aliorum spiritualem voluntatem dinceps non potest vinculo alienæ iniquitatis obstringi, cui nulla sua voluntate consentit. (Secundum illud Ezech. xviii. 4. *Sicut anima patris mea est, ita etiam anima filii: anima quæ peccaverit, ipsa morietur.*) Sed ideo ex Adam traxit, quod sacramenti illius gratia solveretur, quia nondum erat anima separatim vivens. Fides autem unius, immo totius Ecclesiæ, parvulo prodest per operationem Spiritus Sancti, qui unit Ecclesiam, & bona unius alteri communicat.

Ad tertium dicendum, quod sicut puer, cum baptizatur, non per se ipsum, sed per alios credit; ita non per seipsum, sed per alios interrogatur, & interrogati consentunt fidem Ecclesiæ in persona pueri, qui huic fidei aggregatur per fidei sacramentum. Conscientiam autem bonam consequitur puer etiam in seipso, non quidem actu, sed habitu per gratiam justificantem.

ARTICULUS X. 393

Utrum pueri Judæorum, vel aliorum infidelium sint invititis parentibus baptizandi.

2. 2. quest. x. art. 12. & quodl. 11. art. 7. & 11. cor.

AD decimum sic proceditur. Videtur quod pueri Judæorum, vel aliorum infidelium sint baptizandi etiam invititis parentibus. Magis enim debet homini subveniri contra periculum mortis æternæ quam contra periculum mortis temporalis. Sed pueri in periculo mortis temporalis existenti est subveniendum, etiam si parentes per malitiam contraherentur. Ergo multo magis est subveniendum pueris infidelium filiis per baptismum contra periculum mortis æternæ, etiam invititis parentibus.

2. Præterea. Filii servorum sunt servi, & in potestate dominorum. Sed Judæi sunt ser-

vi Regum, & Principum, & quicumque etiam alii infideles. Ergo abque omni injuria possunt Principes filios Judæorum, vel aliorum servorum infidelium facere baptizari.

3. Præterea. Quilibet homo est magis Dei, à quo habet animam; quam patris carnalis, à quo habet corpus. Non est ergo injustum, si pueri infidelium filii parentibus carnalibus auferantur, & Deo per baptismum conferantur.

Sed contra est quod in Decret. dist. xlvi. (cap. v.) ex Concil. Toletano (IV. can. LVII.) sic dicitur: *De Judæis præcipit sancta Synodus, nemini dinceps ad credendum vim inferre: non enim tales invititi salvandi sunt, sed volentes, ut integra sit forma justitiæ.*

Respondeo dicendum, quod pueri infidelium filii aut habent usum rationis, aut non habent. Si autem habent, jam quantum ad ea quæ sunt juris divini, vel naturalis, incipiunt suæ potestatis esse: & ideo propriæ voluntate, invititis parentibus, possunt baptismum suscipere, sicut & matrimonium contrahere. Et ideo tales licite moneri possunt, & induci ad suscipiendum baptismum.

Si vero nondum habent usum liberi arbitrii, secundum jus naturale sunt sub cura parentum, quamdiu ipsi sibi providere non possunt. Unde etiam de pueris antiquorum dicitur, quod salvabantur in fide parentum. Et ideo contra justitiam naturale esset, si tales pueri invititis parentibus baptizarentur; sicut etiam si aliquis habens usum rationis baptizaretur invititis. Efficit etiam periculum taliter filios infidelium baptizare: quia de facili ad infidelitatem redirent propter naturalem affectum ad parentes. Et ideo non habet hoc Ecclesiæ consuetudo quod filii infidelium, invititis parentibus, baptizentur.

Ad primum ergo dicendum, quod à morte corporali non est aliquis eripiendus contra ordinem juris civilis; puta si aliquis à suo iudice condemnatur ad mortem, nullus debet eum violentè à morte eripere. Unde nec aliquis debet irrumpere ordinem juris naturalis, quo filius est sub cura patris, ut eum liberet à periculo mortis æternæ.

Ad secundum dicendum, quod Judæi sunt servi Principum servitute civili, quæ non excludit ordinem juris naturalis, vel divini.

Ad tertium dicendum, quod homo ordinatur ad Deum per rationem, per quam Deum cognoscere potest. Unde puer, antequam usum rationis habeat, naturali ordine ordinatur in Deum per rationem parentum; quorum curæ naturaliter subjacet: & secundum eorum dispositionem sunt circa ipsum divina agenda.

& mortem est ad vitam gloriosam resuscitatum. Unde & Christianus in baptismo gratiam consequitur quantum ad animam; habet tamen corpus passibile; in quo pro Christo possit pati; sed tandem resuscitabitur ad impassibilem vitam. Unde Apostolus dicit Rom. vi. 11. *Qui suscitavit Jesum Christum a mortuis, vivificabit & mortalia corpora vestra, propter inhabitantem Spiritum suum in vobis.* & infra 17. *Ingredi quidem Dei, cogredes autem Christi: si tamen compatimur, ut & simul glorificemur.* Secundo hoc est conveniens propter spirituale exercitium, ut videlicet contra concupiscentiam, & alias passibilitates pugnans homo, victorie coronam acciperet. Unde super illud Rom. vi. *Ut destruat corpus peccati,* dicit Glossa (Augustini Lib. I. de peccator. merit. & remis. cap. ult. à princ.). *Si post baptismum vixerit homo in carne, habet concupiscentiam, cum qua pugnet, eamque adiuvante Deo superet.* In cuius figuram dicitur Judic. 11. 1. *He sunt gentes, quas Dominus dereliquit, ut erudiret in eis Israel, & postea discederet filii eorum certare cum hostibus, & habere consuetudinem preliandi.* Tertio hoc fuit conveniens, ne homines ad baptismum accederent propter impassibilitatem presentis vite, & non propter gloriam vite æternæ: unde & Apostolus dicit I. Corinth. xv. 19. *Si in hac vita tantum sperantes sumus in Christo, miserabiles stamus omnibus hominibus.*

Ad primum ergo dicendum, quod, sicut Glossa (Petri Lomb.) dicit Rom. vi. super illud, *Ut ultra non serviamus peccato;*, sicut aliquis capiens hostem atrocissimum, non statim interficit eum, sed patitur eum cum dedecore, & dolore aliquantulum vivere; ita & Christus penam prius alligavit, in futuro autem perimet.

Ad secundum dicendum, quod, sicut ibidem dicit Glossa (ord. sup. illud, *Homo noster crucifixus*), duplex est poena peccati, gehennalis, & temporalis. Gehennalem profus delevit Christus, ut eam non sentiant baptizati; & veteres penitentes; temporalem vero non dum poenitentia tulle, manet enim factus, sitis, & mors, & huiusmodi: sed regnum, & dominium eius deiecit, ut scilicet hoc homo non timeat; & tandem in novissimo eamdem poenitentiam extorcinabit.

Ad tertium dicendum, quod, sicut in secunda parte dictum est (1. 2. quæst. lxxxv. art. 1.) peccatum originale hoc modo processit quod primo persona infecta naturam, postmodum vero natura infecta personam. Christus vero converso ordine prius reparat id quod personæ est, & postmodum simul in omnibus reparat id quod nature est. Et ideo culpam originalem peccati, & etiam poenam carere visionis divinæ, quæ respiciunt personam, statim

per baptismum tollit ab homine; sed penalitates presentis vite (sicut mors, fames, sitis, & alia huiusmodi) respiciunt naturam, excusius principis causantur, prout est defectiva originali iustitia; & ideo isti defectus non tollentur nisi in ultima reparatione nature per resurrectionem gloriosam.

ARTICULUS IV. 399

Utrum per baptismum conferantur homini gratia, & virtutes.

In 1. quæst. lxxi. art. 3. cor. & IV. dist. 111. art. 1. quæst. 3. & quæst. 111. art. 1. quæst. 2. ad 2. & dist. xv. q. 11. art. 2. q. 2. corp. & dist. ix. art. 1. q. 2. & dist. xviii. q. 1. artic. 3. q. 1.

Ad quartum sic proceditur. Videtur quod per baptismum non conferantur homini gratia, & virtutes. Quia, sicut supra dictum est (art. 2. huj. quæst. in argum. 2.) sacramenta novæ legis efficiunt quod figurant. Sed per abluentionem baptismi significatur emundatio anime à culpa, non autem informatio anime per gratiam, & virtutes. Videtur igitur quod per baptismum non conferantur homini gratia, & virtutes.

2. Præterea, illud quod jam aliquis adeptus est, non indiget iterum suscipere. Sed aliqui accedunt ad baptismum jam habentes gratiam, & virtutes; sicut Act. x. 1. legitur: *Vir quidam erat in Cesarea, nomine Cornelius, Centurio eubortis, quæ dicitur Italica, religiosus, & timens Deum;* qui tamen postea à Petro baptizatus est. Non ergo per baptismum conferuntur gratia, & virtutes.

3. Præterea, virtus est habitus, ad cuius rationem pertinet quod sit qualitas difficile mobilis, per quam aliquis facilliter, & delectabiliter operetur. Sed post baptismum remanet in hominibus pronitas ad malum, per quod tollitur virtus, & consequitur difficultatem quis ad bonum, quod est actus virtutis. Ergo per baptismum non consequitur homo gratiam, & virtutes.

Sed contra est quod ad Titum 111. 5. dicit Apostolus: *Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis, id est per baptismum, & renovationis Spiritus Sancti, quem effudit in nos abunde: id est, ad remissionem peccatorum, & copiam virtutum,* ut Glossa (interl.) ibi exponit. Sic ergo in baptismo datur gratia Spiritus Sancti, & copia virtutum.

Respondeo dicendum, quod, sicut Augustinus dicit in Lib. I. de baptis. parvulorum (seu de peccator. merit. & remis. cap. xxvi. à med.) ad hoc baptismus valet ut baptizati Christo incorporentur ut membra eius. A capite autem

tem Christo in omnia membra eius gratiæ, & virtutis plenitudo derivatur, secundum illud Joann. 1. 16. *De plenitudine eius nos omnes accepimus.*

Unde manifestum est, quod per baptismum aliquis consequitur gratiam, & virtutes.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut aqua baptismi per suam abluentionem significat emundationem culpæ, & per suum refrigerium significat liberationem à poena; ita per naturalem claritatem significat splendorem gratiæ, & virtutum.

Ad secundum dicendum, quod, sicut dictum est (quæst. lxxviii. art. 3.) remissionem peccatorum aliquis consequitur ante baptismum, secundum quod habet baptismum in voto, vel explicite, vel implicite; & tamen cum realiter suscipit baptismum, sic plenior remissio quantum ad liberationem à tota poena. Ita etiam ante baptismum Cornelius, & alii similes consequuntur gratiam, & virtutes per fidem Christi, & desiderium baptismi implicite, vel explicite; postmodum tamen in baptismo maiorem copiam gratiæ, & virtutum consequuntur. Unde super illud Psalm. xxii. *Super aquas reselsioni educavit me,* dicit Glossa (interl. & ord. implic.). *Per augmentum virtutis, & bonæ operationis educavit in baptismum.*

Ad tertium dicendum, quod difficultas ad bonum, & pronitas ad malum invenitur in baptizatis, non propter defectum habitus virtutum, sed propter concupiscentiam, quæ non tollitur in baptismo. Sicut tamen per baptismum diminuitur concupiscentia, ut non domineur; ita etiam diminuitur utrumque dictorum, ne homo ab his superetur.

ARTICULUS V. 400

Utrum convenienter attribuantur baptismi quidam actus virtutum.

IV. dist. 111. quæst. 11. art. 2. quæst. 3. 4. & 5. & dist. v. quæst. 111. art. 1. quæst. 2. corp. & ad 1. & art. 5. quæst. 1. corp. & dist. xviii. quæst. 1. art. 1. quæst. 1. ad 1. & quod. vi. art. 4.

Ad quintum sic proceditur. Videtur quod inconvenienter attribuantur baptismi pro effectibus quidam actus virtutum, scilicet incorporatio ad Christum, illuminatio, & fecundatio. Non enim baptismus datur adulto, nisi fideli, secundum illud Marci ult. 16. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit.* Sed per fidem aliquis incorporatur Christo, secundum illud Ephes. 111. 17. *Habitare Christum per fidem in cordibus vestris.* Ergo nullus baptizatur nisi iam Christo incorporatus. Non ergo est effectus baptismi incorporatio Christi.

2. Præterea, illuminatio fit per doctrinam, secundum illud Ephes. 111. 8. *Mibi omnium sanctorum minimo data est gratia hæc, illuminare omnes.* Sed doctrina præcedit baptismum in catechismo. Non est ergo effectus baptismi.

3. Præterea, fecunditas pertinet ad generationem activam. Sed per baptismum aliquis regeneratur spiritualiter. Ergo fecunditas non est effectus baptismi.

Sed contra est quod Augustinus dicit in lib. I. de Baptismo parvulorum (locicit. art. præc.) quod ad hoc valet baptismus ut baptizati Christo incorporentur. Dionysius etiam 11. cap. Eccl. Hierar. (parum à princ.) illuminationem attribuit baptismi. Et super illud Psalm. xxii. *Super aquam reselsioni,* dicit Glossa (interl.) quod, anima peccatorum ariditate sterilis fecundatur per baptismum.

Respondeo dicendum, quod per baptismum aliquis regeneratur in spirituales vitam, quæ est per fidem Christi; sicut Apostolus dicit Galat. 11. 20. *Quod autem nunc vivo in carne, in fide vivo Elui Dei.* Vita autem non est nisi membrorum capiti unitorum, à quo sensum, & motum suscipiunt. Et ideo necesse est quod per baptismum aliquis incorporetur Christo quasi membrum ipsius.

Sicut autem à capite naturali derivatur ad membra sensus, & motus; ita à capite spirituali, quod est Christus, derivatur ad membra eius sensus spiritualis, qui consistit in cognitione veritatis, & motus spiritualis, qui est per gratiæ instinctum. Unde Joann. 1. 14. dicitur: *Vidimus eum plenum gratiæ, & veritatis.* Et ideo consequens est quod baptizati illuminentur à Christo circa cognitionem veritatis, & fecundentur ab eo fecunditate bonorum operum per gratiæ infusionem.

Ad primum ergo dicendum, quod adulti prius credentes in Christum sunt ei incorporati mentaliter; sed postmodum, cum baptizantur, incorporantur ei quodammodo corporaliter, scilicet per visibile sacramentum, sine cuius proposito nec mentaliter incorporari possunt.

Ad secundum dicendum, quod doctor illuminat exterius per ministerium catechizandorum; sed Deus illuminat interioriter baptizatos, preparans corda eorum ad recipiendam doctrinam veritatis, secundum illud Joann. vi. 45. *Est scriptum in Prophetis: Erunt omnes discipuli Dei.*

Ad tertium dicendum, quod effectus baptismi ponitur fecunditas, quæ aliquis producit bona opera, non autem fecunditas, quæ aliquis generat alios in Christo; sicut Apostolus dicit I. ad Cor. xv. 15. *In Christo Jesu per Evangelium ego vos genui.*

Sexto, utrum etiam parvuli in baptismo gratias, & virtutes accipiant.

Sepimo, utrum per baptismum aperiat baptizatus janua regni cælestis.

Octavo, utrum baptismus æqualem effectum habeat in omnibus baptizatis.

Nono, utrum fictio impediat effectum baptismi.

Decimo, utrum recedente fitione baptismus obtineat suum effectum.

ARTICULUS I. 396

Utrum per baptismum tollantur omnia peccata.

I. dist. XXXI. quæst. 1. art. 1. & IV. dist. IV. quæst. 2. art. 1. quæst. 1. & dist. XVII. quæst. 1. art. 1. quæst. 1. & IV. cont. cap. LVII. & LXXI. & Hebr. VI. lect. 1. & fin.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod per baptismum non tollantur omnia peccata. Baptismus enim est quædam spiritalis regeneratio, quæ contraponitur generationi carnali. Sed per generationem carnalem homo contrahit solum originale peccatum. Ergo per baptismum solvitur solum originale peccatum.

2. Præterea, Penitentia est sufficiens causa remissionis actualium peccatorum. Sed ante baptismum in adultis requiritur penitentia, secundum illud Act. 11. 38. Penitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum. Ergo baptismus nihil operatur circa remissionem actualium peccatorum.

3. Præterea, Diversorum morborum diversæ sunt medicinæ: quia, sicut Hieronymus (alius Auctor) dicit sup. illud Marci IX. Hoc genus Dæmoniorum non sanat scilicet quod sanat calcæm. Sed peccatum originale, quod per baptismum tollitur, est aliud genus peccati à peccato actuali. Ergo non omnia peccata remittuntur per baptismum.

Sed contra est quod dicitur Ezech. xxxvi. 25. Effundam super vos aquam mundam, & mandabimini ab omnibus iniquitatibus vestris.

Respondetur dicendum, quod, sicut Apostolus dicit Rom. vi. 3. quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus: & postea concludit: Ita & vos existimate vos mortuos, quidem esse peccato, viventes autem Deo in Christo Jesu Domino nostro.

Ex quo patet quod per baptismum homo moritur veritati peccati, & incipit vivere novitate gratiæ. Omne autem peccatum ad pristinam veritatem pertinet. Unde consequens est quod omne peccatum per baptismum tollatur.

Ad primum ergo dicendum, quod, sicut Apostolus dicit Rom. v. 16. peccatum Adæ non tantum potest, quantum potest donum

Christi, quod in baptismo percipitur. Nam judicium ex uno in condemnationem, gratia autem ex multis delictis in justificationem. Unde & Augustinus dicit in Lib. I. de baptismo parvulorum seu de peccator. merit. & remiss. cap. xv. in fin.) quod generante carne, tantummodo trahitur peccatum originale, regenerante autem Spiritu, non solum originale, sed etiam voluntarium fit remissio peccatorum.

Ad secundum dicendum, quod nullius peccati remissio fieri potest nisi per virtutem passionis Christi: unde & Apostolus dicit Hebr. ix. 22. quod sine sanguinis effusione non fit remissio. Unde motus humanæ voluntatis, qui est in penitente, non sufficeret ad remissionem culpe, nisi adesset fides passionis Christi, & propositum participandi ipsam, vel suscipiendo baptismum, vel subiciendo se clavibus Ecclesiæ. Et ideo quando aliquis adultus penitens ad baptismum accedit, consequitur quidem remissionem omnium peccatorum ex proposito baptismi, perfectius autem ex reali susceptione baptismi.

Ad tertium dicendum, quod ratio illa procedit de particularibus medicinis. Baptismus autem operatur in virtute passionis Christi, quæ est universalis medicina omnium peccatorum: & ideo per baptismum omnia peccata tolluntur.

ARTICULUS II. 397

Utrum per baptismum liberetur homo ab omni reatu peccati.

Sup. quæst. LXVIII. art. 4. & III. dist. XIX. art. 3. quæst. 2. & IV. dist. IV. quæst. 11. art. 1. quæst. 2. & art. 3. quæst. 1. & dist. VII. quæst. 1. art. 1. quæst. 1. & IV. cont. cap. LVIII. & LIX. & LXXI. & Rom. XI. lect. 4. & Hebr. VI. lect. 3. fin.

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod per baptismum non liberetur homo ab omni reatu peccati. Dicit enim Apostolus Rom. xi. 1. Quæ à Deo sunt, ordinata sunt. Sed culpa non ordinatur nisi per penam, ut Augustinus dicit (Lib. I. Retract. cap. 12. & Lib. III. de lib. arbit. cap. xviii.) Ergo per baptismum non tollitur reatus peccati præcedentium peccatorum.

2. Præterea, Effectus sacramenti aliquam similitudinem habet cum ipso sacramento: quia sacramenta novæ legis efficiunt quod figurant, ut supra dictum est (quæst. LXI. art. 1. ad 1.) Sed ablutio baptismalis habet quidem aliquam similitudinem cum ablutione maculæ, nullam autem similitudinem habere videtur cum subtractione reatus peccati. Non ergo per baptismum tollitur reatus peccati.

3. Præ-

ARTICULUS III.

Utrum per baptismum debeant auferri penalitates præsentis vitæ.

II. dist. XXXI. quæst. 1. art. 1. quæst. 2. & dist. XXXII. quæst. 1. art. 2. & III. dist. XIX. art. 3. quæst. 2. & IV. dist. IV. quæst. 11. art. 1. quæst. 3. & IV. cont. cap. LII. fin. & LV. ad 3. & XXVII. & cap. LIX. & quodl. VI. art. 15.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod per baptismum debeant auferri penalitates præsentis vitæ. Ut enim Apostolus dicit Rom. v. donum Christi potentius est quam peccatum Adæ. Sed per peccatum Adæ, ut ibidem Apostolus dicit, mori in hunc mundum intravit, & per consequens omnes aliæ penalitates præsentis vitæ. Ergo multo magis per donum Christi, quod in baptismo percipitur, homo à penalitatibus præsentis vitæ debet liberari.

2. Præterea, Baptismus auferit & culpam originalem, & actuaalem, sicut supra dictum est (art. 1. huj. quæst.) Sic autem auferit actuaalem culpam quod liberat ab omni reatu peccati consequente actuali culpam. Ergo etiam liberat à penalitatibus præsentis vitæ, quæ sunt pena originalis peccati.

3. Præterea, Remota causa, removetur effectus. Sed causa harum penalitatum est peccatum originale, quod tollitur per baptismum. Ergo non debent hujusmodi penalitates remanere.

Sed contra est quod super illud Rom. vi. Destruatur corpus peccati, dicit Glossa (vetus mis. ex Augustino Lib. I. de peccator. merit. & remiss. cap. ult.), Per baptismum id agitur, ut vetus homo crucifigatur, & corpus peccati destruat; non ita ut in ipso ventre carnis concupiscentia resperda, & in nata repente absumatur, & non fit; sed ne obit mortuo, quæ inerat nato. Ergo pari ratione non aliæ penalitates per baptismum tolluntur.

Respondetur dicendum, quod baptismus habet virtutem auferendi penalitates præsentis vitæ; non tamen eis auferit in præsentis vitæ, sed ejus virtute auferentur à justis in resurrectione, quando mortale hoc induit immortalitatem, ut dicitur I. Cor. xv. 54.

Et hoc rationabiliter. Primo quidem quia per baptismum homo incorporatur Christo, & efficitur membrum ejus, ut supra dictum est (art. præc.) Et ideo conveniens est ut id agatur in membro incorporato quod est actum in capite. Christus autem à principio suæ conceptionis fuit plenus gratiæ, & veritate; habuit tamen corpus passibile, quod post passionem, &

3. Præterea, Sublato reatu peccati, aliquis non remanet dignus pena; & ita injustum esset eum puniri. Si igitur per baptismum tollitur reatus peccati, injustum esset post baptismum suspendere latronem, qui ante homicidium commisit; & ita per baptismum tolleretur rigor humane disciplinæ: quod est inconveniens. Non ergo per baptismum tollitur reatus peccati.

Sed contra est quod Ambrosius (alius Auctor) dicit super illud Rom. xi. Sine penitentia sunt dona, & vocatio Dei. Gratia (inquit) Dei in baptismo gratis omnia condonat.

Respondetur dicendum, quod, sicut supra dictum est (quæst. LXVIII. art. 5. in corp. & ad 1.) per baptismum aliquis incorporatur passioni, & morti Christi, secundum illud Rom. vi. 8. Si mortui sumus cum Christo, credimus quia simul etiam vivemus cum eo. Ex quo patet quod omni baptizato communicatur passio Christi ad remedium, ac si ipse passus, & mortuus esset.

Passio autem Christi, sicut dictum est (quæst. LXVIII. art. 5.) est sufficiens satisfactio pro omnibus peccatis omnium hominum. Et ideo ille qui baptizatur, liberatur à reatu totius peccati sibi debite pro peccatis, ac si ipse sufficienter satisfecisset pro omnibus peccatis suis.

Ad primum ergo dicendum, quod quia pena passionis Christi communicatur baptizato, in quantum fit membrum Christi, ac si ipse peccatum illam sustinisset; ideo ejus peccata remanent ordinata per penam passionis Christi.

Ad secundum dicendum, quod aqua non solum abluit, sed etiam refrigerat; & ita suo refrigerio significat subtractionem reatus peccati, sicut sua ablutione significat emundationem à culpa.

Ad tertium dicendum, quod in penis quæ judicio humano inferuntur, non solum attenditur quia pena sit homo dignus quoad Deum, sed etiam in quo sit obligatus quoad homines, qui læsi, & scandalizati sunt per peccatum alicujus. Et ideo licet homicida per baptismum liberetur à reatu peccati quoad Deum; remanet tamen obligatus adhuc quoad homines, quos justum est edificari de pena, sicut sunt scandalizati de culpa. Pie tamen talibus Princeps posset penam indulgere.

ARTICULUS XI. 394

Utrum pueri in matris utero possint sint baptizandi.
IV. dist. vi. quest. 1. art. 1. quest. 1. & dist.
XXIII. quest. 11. art. 8. quest. 1. ad
1. & 2.

AD undecimum sic proceditur. Videtur quod pueri in matris utero existentes possint baptizari. Efficacius enim est donum Christi ad salutem quam peccatum Adæ ad damnationem, ut Apostolus dicit Rom. v. Sed pueri in matris utero damnantur propter peccatum Adæ. Ergo multo magis saluari possunt per donum Christi: quod quidem fit per baptismum. Ergo pueri in matris utero existentes possunt baptizari.

2. Præterea. Puer in utero matris existens aliquid matris esse videtur. Sed baptizata matre, baptizatur quicquid est ejus intra ipsam existens. Ergo videtur quod, baptizata matre, baptizetur puer in utero ejus existens.

3. Præterea. Mors æterna peior est quam mors corporalis. Sed de duobus malis minus malum est eligendum. Si ergo puer in utero matris existens baptizari non potest, melius esset quod mater aperiretur, & puer vi educus baptizaretur, quam quod puer æternaliter damnaretur, absque baptismo decedens.

4. Præterea. Contingit quandoque quod aliqua pars pueri prius egreditur, sicut legitur Gen. xxxviii. 27, quod pariente Thamar, in ipsa effusione infantium unius protulit manum, in qua obstetric ligavit coccinum dicens, Iste egreditur prior; illo vero manum retrahente, egressus est alter. Quandoque autem in tali casu imminet periculum mortis. Ergo videtur quod illa pars debeat baptizari, puero adhuc in materno utero existente.

Sed contra est quod Augustinus dicit in epist. ad Dardanum (cclxxxvi. l. al. lvi. inter. med. & fin.) Nemo renascitur, nisi primo nascatur. Sed baptismus est quedam spiritualis regeneratio. Non ergo debet aliquis baptizari, priusquam ex utero nascatur.

Respondetur dicendum, quod de necessitate baptismi est quod corpus baptizandi aliquo modo aqua abluatur, cum baptismus sit quedam ablutio, ut supra dictum est (quest. lxxvii. art. 1. Corpus autem infantis antequam nascatur ex utero, non potest aliquo modo abluari aqua: nisi forte dicatur, quod ablutio baptismalis, quia corpus matris lavatur, ad filium in ventre existentem perveniat. Sed hoc esse non potest: tum quia anima pueri, ad cuius sanctificationem ordinatur baptismus, distinc-

ta est ab anima matris: tum quia corpus pueri animati jam est formatum, & per consequens a corpore matris distinctum: & ideo baptismus quo mater baptizatur, non redundat in prolem in utero matris existentem. Unde Augustinus dicit contra Julianum (Lib. VI. cap. xiv. inter med. & fin.) Si ad matris corpus id quod in ea concipitur, præterit, ita ut ejus pars impetetur; non baptizaretur infans, cujus mater baptizata est aliquo morit urgente periculo, cum eum gestaret in utero. Nunc vero cum ipse etiam, scilicet infans, baptizatur, non utique ad maternum corpus, cum esset in utero, pertinebat.

Et ita relinquitur quod nullo modo infantes in matris utero existentes baptizari possunt.

Ad primum ergo dicendum, quod pueri in matris utero existentes nondum prodierunt in lucem, ut cum aliis hominibus vitam ducant: unde non possunt subijci actioni humane, ut per eorum ministerium sacramenta recipiant ad salutem; possunt tamen subijci operationi Dei, apud quem vivunt, ut quodam privilegio gratie sanctificationem consequantur, sicut patet de sanctificatis in utero.

Ad secundum dicendum, quod membrum interius matris est aliquid ejus per continuationem, & unionem naturalem partis ad totum; & puer autem in utero matris existens est aliquid ejus per quamdam colligationem corporum distinctorum. Unde non est similis ratio.

Ad tertium dicendum, quod non sunt facienda mala, ut veniant bona, ut dicitur Rom. iiii. 8. Et ideo non debet homo occidere matrem, ut baptizet puerum. Si tamen mater mortua fuerit vivente prole in utero, debet aperiri, ut puer baptizetur.

Ad quartum dicendum, quod expectanda est totalis egressio pueri ex utero ad baptismum, nisi mors immineat. Si tamen primo caput egrediatur, in quo fundantur omnes sensus, debet baptizari, periculo imminente; & non est postea rebaptizandus, si cum perfecte nasci contingerit. Et videtur idem faciendum quæcumque alia pars egrediatur, periculo imminente. Quia tamen in nulla exteriorum partium integritas vitæ ita consistit sicut in capite, videtur quibusdam quod propter dubium, quæcumque alia parte corporis abluata, puer post perfectam natiuitatem sit baptizandus sub hac forma: Si non es baptizatus, ego te baptizo.

AR-

ARTICULUS XII. 393

Utrum furiosi, & amentes debeant baptizari.
II. dist. iv. quest. 111. art. 1. quest. 3. & dist.
XXIII. quest. 11. art. 3. quest. 1. corp. &
vero quest. xxviii. art. 3.

AD duodecimum sic proceditur. Videtur quod furiosi, & amentes non debeant baptizari. Ad susceptionem enim baptismi requiritur intentio in eo qui baptizatur, ut supra dictum est (art. 7. huj. quest.) Sed furiosi, & amentes, cum careant usu rationis non possunt habere huius inordinatam intentionem. Ergo non debent baptizari.

2. Præterea. Homo bruta animalia superexcedit in hoc quod habet rationem. Sed furiosi, & amentes non habent usum rationis, & quandoque etiam in eis non expectatur, sicut expectatur in pueris. Ergo videtur quod sicut bruta animalia non baptizantur, ita nec tales furiosi, & amentes debeant baptizari.

3. Præterea. Magis est ligatus usus rationis in furiosis, vel amentibus quam in dormientibus. Sed baptismus non consuevit dari dormientibus. Ergo non debet dari amentibus, & furiosis.

Sed contra est quod Augustinus dicit IV. Confess. (cap. i. cir. meda) de amico suo, qui cum desperaretur, baptizatus est nesciens: & tamen baptismus in eo efficaciter habuit. Ergo carentibus usu rationis aliquando baptismus dari debet.

Respondetur dicendum, quod circa amentes, & furiosos est distinguendum. Quidam enim sunt à natiuitate tales, nulla habentes lucida intervalla, in quibus etiam nollus usus rationis apparet: & de talibus, quantum ad baptismi susceptionem, videtur esse idem iudicium quod de pueris, qui baptizantur in fide Ecclesie, ut supra dictum est (art. 9. huj. quest.)

Alii vero sunt amentes, qui ex sana mente, quam habuerunt prius, in amentiam inciderunt: & tales sunt iudicandi secundum voluntatem, quam habuerunt, dum sanæ mentis esserent. Et ideo si tunc apparuit in eis voluntas suscipiendi baptismum, debet eis exhiberi in furia, & amentia constitutis, etiam si tunc actu contradicant: alioquin si nulla voluntas suscipiendi baptismum in eis apparuit, dum sanæ mentis essent, non sunt baptizandi.

Quidam vero sunt qui est à natiuitate fuerint furiosi, vel amentes, habent tamen aliqua lucida intervalla, in quibus recta ratione uti

(a) Ita edit. postum. juxta sententiam Garcia, qui sic legendum quiri. Al. ex titu. Cgd. Alcan. habet obire ex ritu, vel ex nutu.

possunt. Unde si tunc baptizari voluerint, baptizari possunt etiam in amentia constituti; & debet eis tunc sacramentum conferri, si periculum timeatur: alioquin melius est ut tempus expectetur, in quo sint sanæ mentis, ad hoc quod devotius suscipiant sacramentum. Si autem tempore lucidi intervalli non appareat in eis voluntas suscipiendi baptismum, baptizari non debent in amentia constituti.

Quidam vero sunt qui etsi non omnino sanæ mentis existant, intantum tamen ratione utuntur quod possunt de sua salute cogitare, & intelligere sacramenti virtutem, & de talibus idem est iudicium sicut de his qui sanæ mentis existunt, qui baptizantur volentes, non autem inviti.

Ad primum ergo dicendum, quod amentes qui nunquam habuerunt, nec habent usum rationis, baptizantur ex intentione Ecclesie, sicut & (a) ex actu Ecclesie credunt, & ponunt, sicut supra de pueris dictum est (art. 9. huj. quest.) Illi vero qui aliquo tempore habuerunt, vel habent usum rationis, secundu[m] propriam intentionem baptizantur, quam habent, vel habuerunt tempore sanæ mentis.

Ad secundum dicendum, quod furiosi, vel amentes carent usu rationis pro accidens, scilicet propter aliquod impedimentum organi corporalis, non autem propter defectum animæ rationalis, sicut bruta animalia. Unde non est de his similis ratio.

Ad tertium dicendum, quod dormientes non sunt baptizandi, nisi periculum mortis immincat: in quo casu baptizari debent, si prius in eis voluntas apparuit suscipiendi baptismum, sicut & de amentibus dictum est (in corp. art. (sicut Augustinus narrat in IV. Lib. Confess. (loc. sup. cit.) de amico suo, qui baptizatus est nesciens, propter periculum mortis.

QUÆSTIO LXIX.

De effectibus baptismi.

in decem articulis divisa.

DEinde considerandum est de effectibus baptismi: & circa hoc queruntur decem: Primo, utrum per baptismum auferantur omnia peccata.

Secundo, utrum per baptismum liberetur homo ab omni peccata.

Tercio, utrum baptismus auferat poenitentias hujus vite.

Quarto, utrum, per baptismum conferatur homini gratia, & virtutes.

Quinto, de effectibus virtutum, qui per baptismum conferuntur.

Sex-

ARTICULUS VI. 401

Utrum pueri in baptismo consequantur gratiam, & virtutes.

2. 2. quæst. XLVII. art. 14. ad 3. & IV. dist. IV. quæst. 11. art. 2. quæst. 1. & dist. XVII. quæst. 1. art. 3. corp. & ad 3. & dist. XVIIII. quæst. 1. art. 3. quæst. 1. corp.

AD sextum sic proceditur. Videtur quod pueri in baptismo non consequantur gratiam, & virtutes. Gratia enim, & virtutes non habentur sine fide, & caritate. Sed fides, ut Augustinus dicit (lib. de prædest. sanctorum cap. v. in fi.) consistit in credentium voluntate: similiter etiam caritas consistit in diligentium voluntate, cuius usum pueri non habent; & sic non habent fidem, & caritatem. Ergo pueri in baptismo non recipiunt gratiam, & virtutes.

2. Præterea. Super illud Joan. XIV. *Majora vobis faciet*, dicit Augustinus (tract. LXXIII in Joan. à med.) quod, ex impio justus fiat, in illo, sed non sine illo, Christus operatur. Sed puer, cum non habeat usum liberi arbitrii, non cooperatur Christo ad suam justificationem; immo quandoque pro posse reicitur. Ergo non justificatur per gratiam, & virtutes.

3. Præterea. Rom. IV. 5. dicitur: *Ei qui non operatur, credenti autem in eum qui justificat impium; reputatur fides ejus ad justitiam, secundum propostum gratie Dei*. Sed puer non est credens in eum qui justificat impium. Ergo non consequitur gratiam justificantem, neque virtutes.

4. Præterea. Quod ex carnali intentione agitur, non videtur habere spiritualem effectum. Sed quandoque pueri ad baptismum deferuntur carnali intentione, ut scilicet corporaliter sanentur. Non ergo consequuntur spiritualem effectum gratie, & virtutum.

Sed contra est quod Augustinus dicit in Enchir. (cap. LII. ante med.) *Parvuli resuscitando moriuntur illi peccato quod nascendo contraxerunt; ac per hoc ad illos etiam pertinet quod dicitur: Consepulti sumus, cum illo per baptismum in mortem*. Subditur autem: *Ut quomodo Christus surrexit à mortui per gloriam Patris, ita & nos in novitate vite ambulamus*. Sed novitas vite est per gratiam, & virtutes. Ergo pueri in baptismo gratiam, & virtutes consequuntur.

Respondeo dicendum, quod quidam antiqui posuerunt, quod pueris in baptismo non dantur gratia, & virtutes; sed imprimitur eis character Christi, cuius virtute, cum ad

perfectam ætatem venerint, consequuntur gratiam, & virtutes. Sed hoc patet esse falsum dupliciter. Primo quidem quia pueri, sicut & adulti, in baptismo efficiuntur membra Christi: unde necesse est quod à capite recipiant influxum gratie, & virtutis. Secundo quia secundum hoc pueri decedentes post baptismum non pervenirent ad vitam æternam: quia, ut dicitur Rom. VI. 23. *Gratia Dei est vita æterna*; & ita non profuisset eis ad salutem baptizatos fuisse.

Causa autem erroris fuit, quia nescierunt distinguere inter habitum, & actum: & sic videntes pueros inhabiles ad actum virtutum, crederunt eos post baptismum nullatenus virtutem habere. Sed ista impotentia operandi non accidit pueris ex defectu habituum, sed ex impedimento corporali; sicut etiam dormientes, quamvis habeant habitum virtutum, impediuntur tamen ab actibus propter somnum.

Ad primum ergo dicendum, quod fides, & caritas consistunt in voluntate hominum; ita tamen quod habitus harum, & aliarum virtutum requirunt potentiam virtutatis, quæ est in pueris; sed actus virtutum requirunt actum voluntatis, qui non est in pueris. Et hoc modo Augustinus dicit, quod *parvulum, etsi nondum illa fides que in credentium voluntate consistit, jam tamen ipsius fidei sacramentum, quod scilicet causat habitum fidei, fidelem facit*.

Ad secundum dicendum, quod, sicut Augustinus dicit in lib. de Caritate (seu tract. III. super epist. Joann. à princ.) *Nemo ex aqua, & Spiritu Sancto renascitur, nisi volens* quod non de parvulis, sed de adultis intelligendum est: & similiter de adultis intelligendum est quod homo à Christo sine ipso non justificabitur. Quod autem parvuli baptizandi, prout viribus possunt, relictantur, non eis imputatur: quia *intantum nesciunt quod faciunt, ut nec facere videantur*, ut Augustinus dicit in libro de præsentia Dei ad Dardanum (epist. CCLXXXVII. al. LVII. aliquant. à med.).

Ad tertium dicendum, quod, sicut Augustinus dicit (serm. x. de verb. Apost. cap. 11. à princ.) *Parvulis Mater Ecclesia aliorum pedes accommodat, ut viciant, aliorum cor, ut credant, aliorum linguam, ut fateantur*: & ita pueri credunt non per actum proprium, sed per Fidem Ecclesie, quæ eis communicatur: & huius fidei virtute conferuntur eis gratia, & virtutes.

Ad quartum dicendum, quod carnalis intentio deferentium pueros ad baptismum nihil eis nocet; sicut nec culpa unius nocet alteri, nisi consentiat. Unde Augustinus dicit in epist. ad Bonifacium (xcviii. al. xxi. ad Non illud te moveat quod quidam non ea fide ad

bap-

istum periclitandum parvulus ferunt, ut gratia spiritali ad vitam regenerentur æternam; sed hoc eos putant remedio corporalem retinere, vel recipere sanitatem: non enim propterea illi non regenerantur, quia non ab istis hac intentione offeruntur.

ARTICULUS VII. 412

Utrum effectus baptismi sit apertio janua regni caelestis.

IV. dist. III. art. 1. quæst. 3. & dist. IV. quæst. 2. art. 2. quæst. 6. & IV. cont. cap. LIX. & Joan. III. lect. 1. fin.

AD septimum sic proceditur. Videtur quod effectus baptismi non sit apertio janua regni caelestis. Illud enim quod est apertum, non indiget apertione. Sed janua regni caelestis est aperta per passionem Christi: unde Apoc. IV. 1. dicitur: *Post hæc vidi ostium magnum apertum in celo*. Non est ergo effectus baptismi apertio janua regni caelestis.

2. Præterea. Baptismus omni tempore, ex quo institutus fuit, habet suum effectum. Sed quidam baptizati sunt baptismo Christi ante ejus passionem, ut habetur Joan. III. quibus, si tunc decedissent, introitus regni caelestis nondum patebat; in quod nullus ante Christum introivit, secundum (a) illud Mich. II. 13. *Ascendit paradisi iter ante eos*. Non est ergo effectus baptismi apertio regni caelestis.

3. Præterea. Baptizati adhuc sunt obnoxii morti, & aliis penalitatibus vite præsentis, ut supra dictum est (art. 3. huj. quæst.). Sed nulli est apertus aditus regni caelestis, quamdiu obnoxii est penæ, sicut patet de his qui sunt in purgatorio. Non ergo effectus baptismi est apertio janua regni caelestis.

Sed contra est quod super illud Lucæ III. *Apertum est celum*, dicit Glossa Bedæ (ord.) *Virtus hic baptismatis ostenditur, de quo quisque cum egreditur, regni caelestis ei janua aperitur*.

Respondeo dicendum, quod aperire januam regni caelestis, est amovere impedimentum, quo quis impeditur regnum caeleste introire.

Hoc autem impedimentum est culpa, & reatus penæ. Ostentum est autem supra (art. 1. & 2. huj. quæst.) quod per baptismum omnis culpa, & omnis reatus penæ tollitur. Unde consequens est quod effectus baptismi sit apertio janua regni caelestis.

Ad primum ergo dicendum, quod baptismus intantum aperit baptizato januam regni caelestis, in quantum incorporat eum passioni Christi, virtutem ejus homini applicando.

Ad secundum dicendum, quod quando passio Christi nondum erat realiter perfecta,

S. Thom. Oper. Tom. V.

(a) Vulgata ascendet.

sed solum in fide credentium; baptismus proportionaliter causabat janua apertionem, non quidem in re, sed in spe: baptizati enim tunc decedentes excerta spe introitus regni caelestis expectabant.

Ad tertium dicendum, quod baptizatus non est obnoxius morti, & penalitatibus vite præsentis propter reatum penæ, sed propter statum naturæ: & ideo propter hoc non impeditur ab introitu regni caelestis, quando anima separatur à corpore per mortem, quasi jam per soluto eo quod naturæ debeatur.

ARTICULUS VIII. 403

Utrum baptismus habeat in omnibus æqualem effectum.

IV. dist. IV. quæst. 11. art. 3. quæst. 1. & 2. & dist. XVIIII. quæst. 1. art. 3. quæst. 1. corp.

AD octavum sic proceditur. Videtur quod baptismus non habeat in omnibus æqualem effectum. Effectus enim baptismi est remotio culpæ. Sed in quibusdam plura peccata tollit quam in aliis: nam in pueris tollit solum peccatum originale, in adultis autem etiam peccata actualia, in quibusdam plura, in quibusdam vero pauciora. Non ergo æqualem effectum habet baptismus in omnibus.

2. Præterea. Per baptismum conferuntur homini gratia, & virtutes. Sed quidam post baptismum videntur habere majorem gratiam, & perfectionem virtutum quam alii baptizati. Non ergo baptismus habet æqualem effectum in omnibus.

3. Præterea. Natura perficitur per gratiam, sicut materia per formam. Sed forma recipitur in materia secundum ejus capacitatem. Cum ergo in quibusdam baptizatis etiam pueris fit major capacitas naturalium quam in aliis, videtur quod quidam majorem gratiam consequantur quam alii.

4. Præterea. Quidam in baptismo conferuntur non solum spiritualem salutem, sed etiam corporalem; sicut patet de Constantino, qui in baptismo mundatus est à lepra. Non autem omnes infirmi corporalem salutem consequuntur in baptismo. Baptismus ergo non habet æqualem effectum in omnibus.

Sed contra est quod dicitur Ephes. IV. 5. *Una fides, unum baptisma*. Uniformis autem causa est uniformis effectus. Ergo baptismus habet æqualem effectum in omnibus.

Respondeo dicendum, quod duplex est effectus baptismi: unus per se, & alius per accidens. Per se quidem effectus baptismi est id quod baptismus est institutus, scilicet ad regene-

DDD 2

ran-

randum homines in spirituale vitam: & hunc effectum equaliter faciunt in omnibus qui equaliter se habent ad baptismum. Unde quia omnes pueri equaliter se habent ad baptismum (quia non in fide propria, sed in fide Ecclesie baptizantur) omnes æqualem effectum percipiunt in baptismum. Adulti vero, qui per propriam fidem ad baptismum accedunt, non equaliter se habent ad baptismum: quidam enim cum majori, quidam cum minori devotione ad baptismum accedunt: & ideo quidam plus, quidam minus de gratia novitatis accipiunt; sicut etiam ab eodem igne accipit plus caloris qui plus ei appropinquat, licet ignis, quantum est de se, equaliter ad omnes suum calorem effundat.

Effectus autem baptismi per accidens est, ad quem baptismus non est ordinatus, sed divina virtus hoc in baptismum miraculose operatur; sicut super illud Rom. vi. *Ut ultra non servimus peccato*, dicit Glossa (Augustini lib. I. de Peccator. merit. & remis. cap. xxxix. ante med.) „Non hoc præstat in baptismo, nisi forte miraculo ineffabili Creatoris, sed lex peccati, quæ est in membris, procul est extinguitur.“ Et tales effectus non equaliter suscipiuntur ab omnibus baptizatis, etiam si cum æquali devotione accedant; sed differantur huiusmodi effectus secundum ordinem providentiæ divine.

Ad primum ergo dicendum, quod minima gratia baptismalis sufficiens est ad delendum cuncta peccata. Unde hoc non est propter majorem efficaciam baptismi, quod in quibusdam plura, in quibusdam autem pauciora peccata solvit, sed propter conditionem subiecti: quia in quolibet solvit quodcumque invenitur.

Ad secundum dicendum, quod hoc quod in baptizatis major, vel minor gratia apparet, potest dupliciter contingere: uno modo quia unus in baptismum percipit majorem gratiam quam alius propter devotionem majorem, ut dictum est (in corp. art.) alio modo quia etiam si æqualem gratiam percipiant, non equaliter ea utuntur; sed unus studiosus in ea proficit, alius per negligentiam gratiæ Dei deest.

Ad tertium dicendum, quod diversa capacitas naturalium in hominibus non est ex diversitate mentis, quæ per baptismum renovatur (cum omnes homines ejusdem speciei existentes in forma convenient; sed est ex diversa dispositione corporum. Secus autem est in Angelis, qui differunt specie: & ideo Angelis dantur dona gratuita secundum diversam capacitatem naturalium, non autem hominibus.

Ad quartum dicendum, quod sanitas corporalis non est per se effectus baptismi, sed est quoddam miraculosum opus providentiæ divine.

ARTICULUS IX. 404

Utrum fides impediat effectum baptismi.

IV. dist. IV. quest. 111. art. 1. quest. 1. ad 3. & quest. 111. art. 2. quest. 2. per tot. & dist. 111. quest. 111. art. 1. quest. 3. ad 3.

AD nonum sic proceditur. Videtur quod fides non impediat effectum baptismi. Dicit enim Apostolus Galat. 111. 27. *Quicumque in Christo baptizati estis, Christum induistis.* Sed omnes qui baptismum Christi suscipiunt, baptizantur in Christo. Ergo omnes induunt Christum, quod est percipere baptismi effectum: & ita fides non impedit baptismi effectum.

2. Præterea. In baptismum operatur virtus divinus, quæ potest voluntatem hominis mutare in bonum. Sed effectus causæ agentis non potest impediri per id quod ab illa causa potest auferri. Ergo fides non impedit baptismi effectum.

3. Præterea. Effectus baptismi est gratia, cui peccatum opponitur. Sed multa sunt alia peccata graviora quam fides, de quibus non dicitur, quod effectum baptismi impediunt. Ergo neque fides impedit effectum baptismi.

Sed contra est quod dicitur Sap. 1. 5. *Spiritus Sanctus disciplina effugiet fidem.* Sed effectus baptismi est à Spiritu Sancto. Ergo fides impedit effectum baptismi.

Respondeo dicendum, quod, sicut Damascenus dicit (lib. II. orth. Fid. cap. xxx.) *Deus non cogit hominem ad justitiam.* Et ideo ad hoc quod aliquis justificetur per baptismum, requiritur quod voluntas hominis amplectatur baptismum, & baptismi effectum.

Dicitur autem aliquis fides per hoc quod voluntas ejus contradicit, vel baptismum, vel ejus effectum. Nam secundum Augustinum. (lib. I. de Baptismo cont. Donat. cap. xxi. & lib. VII. cap. LIII.) quatuor modis dicitur aliquis fides: uno modo ille qui non credit, cum tamen baptismum sit fidei sacramentum; alio modo per hoc quod contemnit ipsum sacramentum; tertio modo per hoc quod alter celebrat sacramentum, non servans ritum Ecclesie; quarto modo per hoc quod aliquis indevote accedit. Unde manifestum est quod fides impedit effectum baptismi.

Ad primum ergo dicendum, quod baptizari in Christo potest intelligi dupliciter. Uno modo in Christo, id est in Christi conformitate; & sic quicumque baptizantur in Christo, conformati ei per fidem, & caritatem, induunt Christum per gratiam. Alio modo dicitur aliqui baptizari in Christo, in quantum accipiunt

plunt sacramentum Christi: & sic omnes induunt Christum per configurationem characteris, non autem per conformitatem gratiæ.

Ad secundum dicendum, quod quando Deus voluntatem hominis de malo in bonum mutat, tunc homo non accedit fides; sed non semper hoc Deus facit; nec ad hoc sacramentum ordinatur ut de fide fiat aliquis non fides, sed ut non fides aliquis accedens justificetur.

Ad tertium dicendum, quod fides dicitur aliquis ex eo quod demonstrat se aliquid velle quod non vult. Quicumque autem accedit ad baptismum, ex hoc ipso ostendit se rectam fidem Christi habere, & sacramentum venerari, & velle se Christo conformare, & velle à peccato recedere. Unde quicumque peccato vult homo inherere, si ad baptismum accedit, fides accedit, quod est indevote accedere. Sed hoc intelligendum est de peccato mortali, quod gratiæ contrariatur; non autem de peccato veniali. Unde fides hic quodammodo includit omne peccatum.

ARTICULUS X. 405

Utrum, si sine recedente, baptismus suum effectum consequatur.

IV. dist. IV. quest. 111. art. 2. quest. 3. & dist. xvii. quest. 111. art. 2.

AD decimum sic proceditur. Videtur quod, si sine recedente, baptismus suum effectum non consequatur. Opus enim mortuum, quod est sine caritate, non potest unquam vivificari. Sed ille qui fides accedit ad baptismum, recipit sacramentum sine caritate. Ergo nunquam potest vivificari hoc modo ut gratiam conferat.

2. Præterea. Fides videtur esse fortior quam baptismus, cum impediatur ejus effectum. Sed fortius non tollitur à debiliore. Ergo peccatum fidei non potest tolli per baptismum à fidei impedimento: & sic baptismus non consequatur suum effectum, qui est remissio omnium peccatorum.

3. Præterea. Contingit quod aliquis fide accedat ad baptismum, & post baptismum multa peccata committat; quæ tamen per baptismum non tolluntur, quia baptismus tollit peccata præterita, non futura. Ergo baptismus talis nunquam consequetur suum effectum, qui est remissio omnium peccatorum.

Sed contra est quod Augustinus dicit in lib. I. de Baptismo (cont. Donatist. cap. xxi. parum à princ.) *Tunc valere incipit ad salutem baptismus, cum illa fides veraci confessione necesserit, quæ corde in malitia, vel sacrilegio pervertente, peccatorum abolitionem non sinebat fieri.*

Respondeo dicendum, quod, sicut supra dictum est (quest. lxxvi. art. 9.) baptismus est quædam spiritualis regeneratio. Cum autem aliquid generatur, simul cum forma recipit effectum formæ; nisi sit aliquid impediens; quo remoto, forma rei generate perficit suum effectum; sicut simul cum corpore grave generatur, movetur deorsum, nisi sit aliquid prohibens; quo remoto, statim incipit moveri deorsum.

Et similiter quando aliquis baptizatur, accipit characterem quasi formam, & consequitur proprium effectum, qui est gratia remittens omnia peccata. Impeditur autem quandoque per fictionem. Unde oportet quod remota ea per penitentiam, baptismus statim consequatur suum effectum.

Ad primum ergo dicendum, quod sacramentum baptismi est opus Dei, & non hominis: & ideo non est mortuum in fide, qui sine caritate baptizatur.

Ad secundum dicendum, quod fides non removetur per baptismum, sed per penitentiam subsequenter; qua remota, baptismus auferit omnem culpam, & reatum omnium peccatorum precedentium baptismum, & etiam simul existentium cum baptismum. Unde Augustinus dicit in libro de Baptismo (loc. supradict.) *Solvitur hæreticus dies, & quæquid superest solvitur, etiam ipsa bona; innotuit autem ante baptismum, & in baptismum; deinceps autem continuo reus esse incipit.* Et sic ad baptismi effectum consequendum concurrat baptismus, & penitentia; sed baptismus sicut causa per se agens; penitentia sicut causa per accidens, id est removens prohibens.

Ad tertium dicendum, quod effectus baptismi non est tollere peccata futura, sed præterita, vel præterita: & ideo, recedente fictione, peccata sequentia remittuntur quidem, sed per penitentiam, non per baptismum. Unde non remittuntur quantum ad totum reatum, sicut peccata præcedentia baptismum.

QUÆSTIO LXX.

De circumcissione, quæ præstat baptismum.

DEinde considerandum est de preparatorio ad baptismum: & primo de preparatorio, quod præcessit baptismum, id est de circumcissione; secundo de preparatoris, quæ concurrunt simul cum baptismum, scilicet de catechismo, & exorcismo.

Circa primum queruntur quatuor. Primo, utrum circumcissio fuerit preparatoria, & figurativa baptismi.

Secundo, de institutione ipsius.

Tercio, de ritu eius.

Quarto, de effectu ipsius.

ARTICULUS I. 406

Utrum circumcisio fuerit preparatoria, & figurativa baptismi.

Sup. quest. LXXVIII. art. 1. ad 1. & 1. 2. quest. CII. art. 5. corp. & ad 1. & 3. & IV. dist. 1. quest. 1. art. 1. quest. 1. corp. & dist. 11. quest. 1. art. 1. ad 5. & Rom. 11. lect. 2. & 4.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod circumcisio non fuerit preparatoria, & figurativa baptismi. Omnis enim figura habet aliquam similitudinem cum suo figurato. Sed circumcisio nullam habet similitudinem cum baptismo. Ergo videtur quod non fuerit preparatoria, & figurativa baptismi.

2. Præterea. Apostolus dicit I. Corint. x. de antiquis patribus loquens, quod omnes in nube, & in mari baptizati sunt. Non autem dicit, quod in circumcisione baptizati sint. Ergo protectio columnæ nubis, & transitus maris rubri magis fuerunt preparatoria ad baptismum, & figurativa ipsius, quam circumcisio.

3. Præterea. Supra dictum est (quest. LXXVIII. art. 1. ad 1.) quod baptismus Joannis fuit preparatorius ad baptismum Christi. Si ergo etiam circumcisio fuit preparatoria, & figurativa baptismi Christi, videtur quod baptismus Joannis fuerit superfluus: quod est inconveniens. Non ergo circumcisio fuit preparatoria, & figurativa baptismi.

Sed contra est quod Apostolus dicit Colos. 2. 11. *Circumcisio est circumcisio non manu facta, in expoliatione corporis carnis, sed circumcisio Christi, consensu ei in baptismo.*

Respondendo dicendum, quod baptismus dicitur sacramentum fidei, in quantum scilicet in baptismo fit quedam fidei professio, & per baptismum aggregatur homo congregationi fidelium. Eadem autem est fides nostra, & antiquorum patrum, secundum illud Apostoli II. Cor. 13. *Habentes eundem spiritum fidei, credimus.*

Circumcisio autem erat quedam protestatio fidei: unde dicitur Rom. 15. 11. quod (a) *Abraham accepit circumcisioem, tamquam signaculum fidei: unde & per circumcisioem antiqui aggregabantur collegio fidelium.* Unde manifestum est quod circumcisio fuit preparatoria ad baptismum, & præfigurativa ipsius, secundum quod antiquis patribus omnia in figuram futuri contingebant, ut dicitur I. Cor. 10. sicut & fides eorum erat de futuro.

(a) *Pulsata.* Et signum accepti circumcisioem, signaculum justitiæ fidei.

Ad primum ergo dicendum, quod circumcisio habebat similitudinem cum baptismo quantum ad spirituales effectus baptismi: nam sicut per circumcisioem auferebatur quedam carnalis pellicula, ita per baptismum homo expoliatur a carnali conversatione.

Ad secundum dicendum, quod protectio columnæ nubis, & transitus maris rubri fuerunt quedam figuræ nostri baptismi, quo renascimur ex aqua significata per mare rubrum, & Spiritu Sancto significato per columnam nubis; non tamen per hæc fiebat aliqua professio fidei, sicut per circumcisioem: & ideo prædicta duo erant tantum figuræ, & non sacramenta. Circumcisio autem erat etiam sacramentum preparatorium ad baptismum; minus tamen expresse figurans baptismum, quantum ad exteriora, quam prædicta. Et ideo Apostolus potius fecit mentionem de prædictis quam de circumcisioe.

Ad tertium dicendum, quod baptismus Joannis fuit preparatorius ad baptismum Christi quantum ad exercitium actus, sed circumcisio quantum ad professionem fidei, quæ requiritur in baptismo, sicut dictum est (in cor. art.)

ARTICULUS II. 407

Utrum circumcisio fuerit convenienter instituta.

2. 2. quest. CII. art. 5. ad 1. & quest. CII. art. 1. ad 3. & 1. dist. 2. quest. 4. corp. & quest. 11. art. 1. quest. 3.

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod circumcisio fuerit inconvenienter instituta. Sicut enim dictum est (art. præc.) in circumcisioe fiebat quedam fidei professio. Sed à peccato primi hominis, nullus unquam salvari potuit nisi per fidem passionis Christi, secundum illud Rom. 11. 25. *Quem preposuit Deus propitiorem per fidem in sanguine ipsius.* Ergo statim post peccatum primi hominis circumcisio institui debuit, & non tempore Abraham.

2. Præterea. In circumcisioe homo profitebatur observantiam veteris legis, sicut in baptismo profitebatur observantiam novæ legis: unde Apostolus dicit Gal. 4. 3. *Testificor omni homini circumcidenti se, quantum dicitur est universæ legis faciende.* Sed legalis observantia non est tradita tempore Abraham, sed magis tempore Moysi. Ergo inconvenienter instituta est circumcisio tempore Abraham.

3. Præterea. Circumcisio fuit figurativa, & preparativa baptismi. Sed baptismus exhibetur omnibus populis, secundum

illud Matth. ult. 19. *Evangelii docete omnes gentes, baptizantes eos.* Ergo circumcisio non debuit institui ut observanda tantum ab uno populo Judæorum, sed ab omnibus populis.

4. Præterea. Carnalis circumcisio debet respondere spirituali, sicut figura figurato. Sed spiritualis circumcisio, quæ fit per Christum, indifferentiter convenit utrique sexui: quia in Christo Jesu non est masculus, & femina, ut dicitur Gal. 3. 28. Ergo inconvenienter est circumcisio instituta, quæ competit solis maribus.

Sed contra est quod, sicut legitur Genes. xvi. circumcisio est instituta à Deo, cujus perfecta sunt opera.

Respondendo dicendum, quod, sicut dictum est (art. præc.) circumcisio erat preparatoria ad baptismum, in quantum erat quedam professio fidei Christi, quam etiam in baptismo nos profitemur.

Inter antiquos autem patres primus Abraham promissionem accepit de Christo nascituro, cum dictum est ei Gen. 22. 18. *In semine tuo benedicentur omnes gentes terra.* Ipse etiam primus fuit à societate infidelium segregavit, secundum mandatum Dei dicens sibi (Gen. 22. 1.) *Egrede de terra tua, & de cognatione tua.* Et ideo convenienter circumcisio fuit instituta in Abraham.

Ad primum ergo dicendum, quod immediate post peccatum primi parentis, propter doctrinam ipsius Adæ, qui pleno instructus fuerat de divinis, adhuc fides, & ratio naturalis in quantum vigebat in homine quod non oportebat determinari hominibus aliqua signa fidei, & salutis; sed unusquisque pro suo libito fidem suam aliquibus signis protestabatur. Sed circa tempus Abraham diminuta erat fides, plurimis ad idololatriam declinantibus: obscurata etiam erat ratio naturalis per augmentum carnalis concupiscentiæ usque ad peccatum contra naturam. Et ideo convenienter tunc, & non ante fuit instituta circumcisio ad proficiendum fidem, & ad minuendum carnalem concupiscentiam.

Ad secundum dicendum, quod legalis observantia tradi non debuit nisi populo jam congregato: quia lex ordinatur ad bonum publicum, ut in secunda parte dictum est (1. 2. quest. xc. art. 2.) Populus autem fidelium congregandus erat aliquo signo sensibili; quod est necessarium ad hoc quod homines in quacumque religione adunentur, sicut Augustinus dicit contra Faustum (lib. XIX. cap. xi. in fin.) Et ideo oportuit prius institui circumcisioem quam lex daretur. Illi autem patres qui fuerunt ante legem, familias suas intruxerunt de rebus divinis per modum patrisæ admonitionis. Unde & Dominus dicit ad Abraham (Gen. xviii. 19.) *Scio quod præceptu-*

cepturus sit filius tui, & domui suæ post se, ut custodiant viam Domini.

Ad tertium dicendum, quod baptismus in se continet perfectionem salutis, ad quam Deus omnes homines vocat, secundum illud I. Timot. 1. 3. *Qui vult omnes homines salvos fieri:* & ideo baptismus omnibus populis proponitur. Circumcisio autem non continebat perfectionem salutis, sed figurabat ipsam ut fiendam per Christum, qui erat ex Judæorum populo nasciturus: & ideo illi soli populo data est circumcisio.

Ad quartum dicendum, quod circumcisio instituta est ut signum fidei Abraham, qui credidit se partem futurum Christi sibi repromissis, & ideo convenienter solis maribus competebat. Peccatum etiam originale, contra quod specialiter circumcisio ordinabatur, à patre trahitur, non à matre, ut in secunda parte dictum est (1. 2. quest. LXXXI. art. 5. in corp. & ad 2.) Sed baptismus continet virtutem Christi, qui est universalis causa salutis omnium, & remissionem omnium peccatorum.

ARTICULUS III. 408

Utrum ritus circumcisioem fuerit convenienter institutus.

IV. dist. 1. quest. 11. art. 3. quest. 2. & art. 3. quest. 2. & 3. & Joann. vii. lect. 2. & Rom. 1. lect. 2.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod ritus circumcisioem non fuerit convenienter institutus. Circumcisio enim, sicut dictum est (art. 1. & 2. præc.) fidei quedam professio est. Sed fides in vi apprehensiva existit, cujus operationes maxime apparent in capite. Ergo magis debuit signum circumcisioem dari in capite quam in membro generationis.

2. Præterea. Ad usum sacramentorum assumimus ea quorum est communior usus, sicut aquam ad abluendum, & panem ad reficiendum. Sed ad incidendum communius utimur cultello ferreo quam petriño. Ergo circumcisio non debuit fieri cultello petriño.

3. Præterea. Sicut baptismus instituitur in remedium originalis peccati, ita etiam circumcisio, sicut Beda dicit (in hom. Circumcisioe parum à princ.) Sed baptismus non differtur usque ad octavam diem, ne pueris periculum damnationis imminet propter originale peccatum, si nondum baptizati decedant: quandoque etiam traditur baptismus post octavam diem. Ergo circumcisio non debuit determinari octavo die, sed debebat quandoque præveniri, sicut etiam quandoque tardabatur.

Sed contra est quod Rom. 15. super illud: *Et signum accepti circumcisioem: determinatur*

in Gloſſa (ord.) prædictus circumſiſionis ritus.

Reſpondeo dicendum, quod, ſicut dictum eſt (art. præc.) circumſiſio quoddam ſignum fidei eſt, inſtitutum à Deo; cujus ſapientia non eſt numerus. Determinare autem convenientia ſigna, eſt ſapientie opus. Et ideo concedendum eſt, quod ritus circumſiſionis ſuit conveniens.

Ad primum ergo dicendum, quod circumſiſio conveniens ſiebat in membro generationis. Primo quidem quia ſignum erat fidei qua Abraham credidit Chriſtum ex ſuo ſemine naſciturum. Secundo quia erat in remedium peccati originalis, quod per actum generationis traducitur. Tertio quia ordinabatur ad diminutionem carnalis concupiſcentia, quæ præcipue in membris illis viget, propter abundantiam delectationis venerorum.

Ad ſecundum dicendum, quod cultellus lapideus non erat de neceſſitate circumſiſionis: unde non inveniuntur tale inſtrumentum præcepto divino determinatum: neque etiam communiter tali inſtrumento Judæi utebantur ad circumſidendum, ſicut neque modo utuntur. Leguntur tamen aliquæ circumſiſiones famoſæ cultello lapideo factæ; ſicut legitur Exod. 14. 25, quod tulit Sephora acuiſſimam petram, & circumſidit præputium filii ſui: & Joſue 5. 2. dicitur: Fac tibi cultellos lapideos, & circumſide ſecundo filios Iſrael: per quod figurabatur, circumſiſionem ſpiritualem eſſe faciendam per Chriſtum, de quo dicitur I. Corinth. 10. 4. Petra autem erat Chriſtus.

Ad tertium dicendum, quod octavus dies determinabatur circumſiſioni tum propter myſterium, quia in octava ætate, quæ erit ætas reſurgentium, quaſi in octavo die perſicietur per Chriſtum ſpiritualem circumſiſio, quando auferet ab electis non ſolum culpam, ſed etiam omnem poenitentiam: tum etiam propter tene-ritudinem infantis ante octavam diem. Unde etiam de aliis animalibus Levit. 22. 27. præcipitur: Bos, ovis, & capra, cum genita fuerint, ſeptem diebus erunt ſub ubere matris ſuæ; die autem octavo, & diinceps offerri poterunt Domino. Erat autem octavus dies de neceſſitate præcepti, ita ſcilicet quod octavam diem prætermittentes peccabant, etiamſi eſſet ſabbatum, ſecundum illud. Joan. 1. 23. Circumſiſionem accipit homo in ſabbato, ut non ſolvetur lex Moſis. Non tamen erat de neceſſitate ſacramenti: quia ſi aliqui omitebant octavam diem, poſtea poterant circumſidit.

Quidam etiam dicunt, quod propter periculum imminentiſſis mortis poterat octavus dies præveniri. Sed hoc nec ex auctoritate Scripturæ, nec ex conſuetudine Judæorum haberi poteſt. Unde melius dicendum eſt, ſicut etiam Hugo de S. Viçore dicit (lib. I. de Sacram.

part. 111. cap. 111. à med.) quod octavus dies nulla neceſſitate præveniebatur. Unde ſuper illud Proverb. 14. Unigenitus etiam coram matre mea, dicit Gloſſa (ord.) quod alius Berſabeæ parvulus non computatur: quia ante octavam diem mortuus nominatus non fuit; & per conſequens nec circumſiſionis.

ARTICULUS IV. 409

Utrum circumſiſio conferat gratiam juſtificationem.

Sap. quaſt. 111. art. 6. ad 3. & IV. diſt. 14. quaſt. 11. art. 4. & ver. quaſt. 111. art. 2. ad 12. & Rom. 14. & 1. Corinth. 10. 2. & 1. Timoth. 2. 8.

Ad quartum ſic proceditur. Videtur quod circumſiſio non conferat gratiam juſtificationem. Dicit enim Apoſtolus Gal. 11. 21. Si ex lege eſt juſtitia, Chriſtus gratia mortuus eſt, id eſt ſine cauſa. Sed circumſiſio erat quædam obligatio legis implendæ, ſecundum illud Gal. 3. 12. Teſtificor omni homini circumſidanti ſe, quoniam debitor eſt univerſe legis faciendæ. Ergo ſi ex circumſiſione eſt juſtitia, Chriſtus gratis, id eſt ſine cauſa, mortuus eſt. Sed hoc eſt inconveniens. Non ergo ex circumſiſione erat gratia juſtificans à peccato.

2. Præterea. Ante inſtitutionem circumſiſionis ſola fides ad juſtificationem ſufficiebat dicit enim Gregorius in IV. Moral. (cap. 111. à princ.) Quod apud nos valet aqua baptiſmatis, hoc egit apud veteres pro parvulis ſola fides. Sed virtus fidei non eſt imminuta per mandatum circumſiſionis. Ergo ſola fides parvulos juſtificabat, & non circumſiſio.

3. Præterea. Joſue 5. 5. legitur, quod populus qui natus eſt in deſerto, per quadraginta annos incircumſiſus fuit. Si ergo per circumſiſionem auferatur peccatum originale, videtur quod omnes qui in deſerto mortui ſunt, tam parvuli, quam adulti, fuerint damnati. Et eadem obſectio eſt de pueris qui moriebantur ante octavam diem circumſiſionis, quod præveniri non debet, ut dictum eſt (art. præc. ad 3.)

4. Præterea. Nihil impedit introitum regni caeleſtis niſi peccatum. Sed circumſiſio ante paſſionem Chriſti impediēbatur ab introitu regni caeleſtis. Non ergo per circumſiſionem homines juſtificabantur.

5. Præterea. Peccatum originale dimittitur ſine actuali: quia impium eſt à Deo dimidiā ſperare veniam, ut Auguſtinus dicit (alius Auctor in lib. de Vera, & falſa poenit. cap. 19. circ. med.) Sed nuſquam legitur, quod per circumſiſionem remitteretur actuale peccatum. Ergo etiam neque originale per eam dimittēbatur.

Sed

Sed contra eſt quod Auguſtinus dicit ad Valerium contra Julianum (Lib. II. de nupt. & concupiſcent. cap. 11. à med.) Ex quo inſtituta eſt circumſiſio in populo Dei, quæ erat (a) ſignaculum juſtitia fidei; ad juſtificationem purgationis valebat parvulis originalis, veteriſque peccati; ſicut & baptiſmus ex illo capite valere temporale ad innovationem hominis, ex quo inſtitutus eſt.

Reſpondeo dicendum, quod ab omnibus communiter ponitur, quod in circumſiſione peccatum originale remittebatur. Quidam tamen dixerunt, quod non conferebatur gratia, ſed ſolum auferebatur peccatum, quod Magiſter ponit in 1. diſt. 14. Sent. & Rom. 14. in Gloſſa (ord. ſup. illud Signum accepti.) Sed hoc non poteſt eſſe: quia culpa non remittitur niſi per gratiam, ſecundum illud Rom. 11. 24. Juſtificati gratis per gratiam, &c.

Et ideo alii dixerunt, quod per circumſiſionem conferebatur gratia quantum ad effectus remotiſſimos culpæ, ſed non quantum ad effectus poſitiſſimos; ne cogenter dicere, quod gratia in circumſiſione collata ſufficiebat ad implendum mandata legis, & ita ſuperflua fuerit adventus Chriſti. Sed hæc etiam poſitio ſtate non poteſt. Primo quidem quia per circumſiſionem dabatur pueris facultas ſuo tempore perveniendi ad gloriam, quæ eſt ultimus effectus poſitiſſimus gratia. Secundo quia priores ſunt naturaliter ſecundum ordinem cauſæ formalis effectus poſitiſſimi quam privatiſſimi; licet ſecundum ordinem cauſæ materialis ſit e converso: forma enim non excludit privationem, niſi informando ſubjectum.

Et ideo alii dixerunt, quod in circumſiſione conferebatur gratia etiam quantum ad aliquem effectum poſitiſſimum, qui eſt facere dignum vita æterna, ſed non quantum ad omnes effectus: quia non ſufficiebat reprimere concupiſcentiam ſomitiſ, nec etiam ad implendum mandata legis: quod etiam aliquando mihi viſum eſt (IV. diſt. 1. quaſt. 11. art. 4. quaſt. 111.)

Sed diligenter conſideranti apparet, hoc non eſſe verum: quia minima gratia poteſt reſiſtere cuilibet concupiſcentia, & vitare omne peccatum mortale, quod committitur in tranſgreſſione mandatorum legis: minima enim caritas plus diligit Deum quam cupiditas millia auri, & argenti.

Et ideo dicendum eſt, quod in circumſiſione conferebatur gratia quantum ad omnes gratia effectus; aliter tamen quam in baptiſmo. Nam in baptiſmo conferitur gratia ex virtute S. Th. Op. Tom. 5.

(a) Ita cum Auguſtino paſſim. Al. ſignaculum fidei juſtitia Dei ad ſanctificationem purgationis: item ſignaculum juſtitia fidei ad purgationem valebat magnis, & parvulis. (b) Ita editi omnes libri quos vidimus, qui tamen ad marginem notant variam leſionem, quæ ex eod. Alcan. Tarzac. & Pariſ. ſubſtituitur. Circumſiſio autem conferbat gratiam, inquantum erat ſignum fidei paſſionis Chriſti futuræ; ita ſcilicet, &c. (c) Al. juſtificante.

tute ipſius baptiſmi, quam habet, inquantum eſt inſtrumentum paſſionis Chriſti jam perfectæ; (b) in circumſiſione autem conferebatur gratia non ex virtute circumſiſionis, ſed ex virtute fidei paſſionis Chriſti, cujus ſignum erat circumſiſio: ita ſcilicet quod homo qui accipiebat circumſiſionem, probebatur ſe ſuſcipere talem fidem, vel adultus pro ſe, vel alius pro parvulis. Unde & Apoſtolus dicit Rom. 14. 11. quod Abraham accepit ſignum circumſiſionis ſignaculum juſtitia fidei: quia ſcilicet juſtitia erat ex fide ſignificata, non ex circumſiſione (c) ſignificante. Et quia baptiſmus operatur inſtrumentum in virtute paſſionis Chriſti, non autem circumſiſio; ideo baptiſmus imprimi characterem incorporantem hominem Chriſto, & copioſiore gratiam conferat quam circumſiſio: major enim eſt effectus rei jam præſentis quam ſpei.

Ad primum ergo dicendum, quod ratio illa procederet, ſi ex circumſiſione eſſet juſtitia aliter quam per fidem paſſionis Chriſti.

Ad ſecundum dicendum, quod licet ante inſtitutionem circumſiſionis ſola fides Chriſti futuri juſtificabat tam pueros, quam adultos; ita etiam circumſiſione data. Sed antea non requirebatur aliquod ſignum preſertim huius fidei, quia nondum homines fideles ſolum ab infidelibus coeperant adnotari ad cultum unius Dei. Probabile tamen eſt quod parentes fideles pro parvulis natis, & maxime in periculo exiſtentibus aliquas preces Deo funderent, vel aliquam benedictionem eis adhiberent (quod erat quoddam ſignaculum fidei) ſicut adulti pro ſeipſis preces, & ſacrificia offerrebant.

Ad tertium dicendum, quod populus in deſerto prætermittens mandatum circumſiſionis excuſabatur, tum quia nesciebant, quando caſtra movenda erant, tum quia, ut Damascenus dicit (Lib. IV. orth. Fid. cap. xxvii. in princ.) non neceſſe erat eos aliquod ſignum diſtinctionis habere, cum ſeorſum ab aliis populis habitarent; & tamen, ut Auguſtinus dicit (in Lib. Q. in Joſue quaſt. vi. à med.) inobedientiam incurrebant qui ex contemptu prætermittēbant. Videtur tamen quod nulli incircumſiſi mortui fuerint in deſerto: quia, ut in Plal. c. v. dicitur, non erat in tribubus eorum iſſerimus; ſed illi ſoli videntur mortui in deſerto qui fuerant in Ægypto circumſiſi. Si tamen aliqui incircumſiſi mortui ſunt, eadem ratio eſt de his uti de his qui moriebantur ante circumſiſionem inſtitutionem: quod etiam intelligendum eſt.

Ecc de

de pueris qui moriebantur ante octavum diem tempore legis.

Ad quartum dicendum, quod in circumfissione auferebatur originale peccatum ex parte persone; remanebat tamen impedimentum intrandi in regnum celorum ex parte totius nature: quod fuit sublatum per passionem Christi. Et ideo etiam baptisimus ante passionem Christi non introducebat in regnum. Sed & circumfisso, si haberet locum post passionem Christi, introduceret in regnum.

Ad quintum dicendum, quod adulti, quando circumfidebantur, consequebantur remissionem, non solum originalis peccati, sed etiam actualium peccatorum; non tamen ita quod liberarentur ab omni reatu peccati; sicut in baptismo, in quo confertur copiosior gratia.

QUÆSTIO LXXI.

De preparatoriis que simul concurrunt cum baptismo.

in quatuor articulos divisa.

Deinde considerandum est de preparatoriis: & circa hoc queruntur quatuor.

Primo, utrum catechismus debeat precedere baptismum.

Secundo, utrum baptismum debeat precedere exorcismum.

Tertio, utrum ea que aguntur in catechismo, & exorcismo, aliquid efficiant, vel solum significant.

Quarto, utrum baptizandi debeant catechizari, vel exorcizari per sacerdotes.

ARTICULUS I. 410

Utrum catechismus debeat precedere baptismum.

IV. dist. vi. quest. 11. art. 2. quest. 1.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod catechismus non debeat precedere baptismum. Per baptismum enim regenerantur homines in vitam spiritualem. Sed prius homo accipit vitam quam doctrinam. Non ergo prius debet homo catechizari, id est doceri, quam baptizari.

2. Præterea. Baptisimus exhibetur non solum adultis, sed etiam pueris, qui non sunt doctrinæ capaces, eo quod non habent usum rationis. Ergo ridiculum est eos catechizare.

3. Præterea. In catechismo conficitur catechizatus suam fidem. Sed pueri non possunt suam fidem confiteri neque per seipsos, neque etiam aliquis alius pro eis: tum quia nullus potest alium ad aliquid obligare: tum

etiam quia non potest aliquis scire, utrum pueri, cum ad legitimam ætatem pervenerint, assentiant fidei. Non ergo debet catechismus precedere baptismum.

Sed contra est quod Rabbinus de institutione Clerici. (Lib. I. cap. xv. à mel.) dicit: *Ante baptismum catechizanti debet bonum provenire officium, ut scilicet primum catechizatus accipiat rudimentum.*

Respondeo dicendum, quod, sicut supra dictum est (quest. præc. art. 1.) baptisimus est fidei christiane sacramentum, cum sit quedam confessio fidei christiane. Ad hoc autem quod aliquis fidem accipiat, requiritur quod de fide instruat, secundum illud Rom. x. 14. *Quomodo credent ei quem non audierunt? quomodo autem audient sine prædicante?* Et ideo ante baptismum convenienter præcedit catechismus.

Unde & Dominus præceptum baptizandi discipulis tradens, præmittit doctrinam baptismum dicens (Matth. ult. 19.) *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos, &c.*

Ad primum ergo dicendum, quod vita gratiæ, in qua regeneratur aliquis per baptismum, præsupponit vitam naturæ rationalis, in qua homo potest esse particeps doctrine.

Ad secundum dicendum, quod sicut mater Ecclesia, ut supra dictum est (quest. lxix. art. 6. ad 3.) accommodat pueris baptizandis aliorum pedes, ut veniant, & altorum cor, ut credant; ita etiam accommodat eis aliorum aures, ut audiant, & intellectum, ut per alios instruantur: & ideo eadem ratione sunt catechizandi, qua sunt baptizandi.

Ad tertium dicendum, quod ille qui pro puero baptizato respondet, *Credo*, non prædicat puerum crediturum, cum ad legitimos annos pervenerit; alioquin diceret, *Credat*; sed proficitur fidem Ecclesiæ in persona pueri, cui communicatur, cujus sacramentum ei tribuitur, & ad quam obligatur per alium: non est enim inconveniens quod aliquis obligetur per alium in his que sunt de necessitate salutis. Similiter etiam patrinus pro puero respondens, promittit se operam daturum, ad hoc quod puer credat: quod tamen non sufficeret in adultis usum rationis habentibus.

ARTICULUS II. 411

Utrum exorcismus debeat precedere baptismum.

Inf. art. 3. ad 3. & IV. dist. vi. quest. 11. art. 3. quest. 1. per tot. & quest.

2. ad 4.

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod exorcismus non debeat precedere baptismum. Exorcismus enim contra energumenos, id est arreptitios, ordinatur. Sed non omnes baptizandi sunt tales. Ergo exorcismus non debet precedere baptismum.

2. Præterea. Quamdiu homo subjacet peccato, diabolus in eum habet potestatem: quia, ut dicitur Joan. viii. 34. *qui facit peccatum, servus est peccati.* Sed peccatum tollitur per baptismum. Non ergo ante baptismum sunt homines exorcizandi.

3. Præterea. Ad arcendum dæmonum potestatem introducta est aqua benedicta. Non ergo ad hoc oportebat aliud remedium adhiberi per exorcismum.

Sed contra est quod Cælestinus Papa dicit (epist. 11. can. ix. & hab. cap. l. i. de consecrat. dist. 1v. & Lib. de eccles. dogmat. cap. xxxi.) *Sive parvuli, sive juvenes ad regenerationis veniant sacramentum, non prius fontem vitæ adeant, quam exorcismis, & exuffationibus clericorum spiritus immundus ab eis abijciatur.*

Respondeo dicendum, quod quicumque sapienter aliquid opus facere proponit, prius removet impedimenta sui operis: unde dicitur Hierem. 1v. 3. *Novate vobis novale, & nolite serere super spinas.*

Diabolus autem hostis est humanæ salutis, quæ homini per baptismum acquiritur; & habet potestatem aliquam in hominem ex hoc ipso quod subicitur originali peccato, vel etiam actuali. Unde convenienter ante baptismum expelluntur dæmones per exorcismos, ne salutem hominis impediatur: quam quidem expulsiorem significat exufflatio.

Benedictio autem cum manus impositione præcludit expulsiorem viam ne redire possit. Sal autem in os missum, & narium, & aurium spuro linitio significat receptionem doctrinæ fidei quantum ad aures, & approbationem quantum ad nares, & confessionem quantum ad os. Olei vero inunctio significat aptitudinem hominis ad pugnam contra dæmones.

Ad primum ergo dicendum, quod energumeni dicuntur, quasi interius laborantes ex intrinseca operatione diaboli: & quamvis non omnes accedentes ad baptismum corporaliter ab eo venterent, omnes tamen non baptizati

6. To. Op. Tom. V.

potestati dæmonum subijciuntur, saltem propter originalis peccati reatum.

Ad secundum dicendum, quod in baptismo per ablutionem peccati excluditur potestas dæmonis ab homine quantum ad hoc quod impedit eum à perceptione gloriæ; sed exorcismi excludunt potestatem dæmonis, in quantum impedit hominem à perceptione sacramenti.

Ad tertium dicendum, quod aqua benedicta datur contra impugnationes dæmonum que sunt ab exteriori; sed exorcismus ordinatur contra impugnationes dæmonum que sunt ab interiori: unde & energumeni dicuntur, quasi interius laborantes; illi qui exorcizantur.

Vel dicendum, quod sicut in remedio contra peccatum secundo datur penitentia, quia baptismus non iteratur; ita in remedio contra impugnationes dæmonum secundo datur aqua benedicta, quia exorcismi baptismales non iterantur.

ARTICULUS III. 412

Utrum ea que aguntur in exorcismo, aliquid efficiant.

IV. dist. vi. quest. 11. art. 3. quest. 2.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod ea que aguntur in exorcismo, non efficiant aliquid, sed solum significant. Si enim puer post exorcismum moriatur ante baptismum, salutem non consequetur. Sed ad hoc ordinatur effectus eorum que in sacramentis aguntur, ut homo consequatur salutem: unde & Marci ult. 16. dicitur: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit.* Ergo ea que aguntur in exorcismo, nihil efficiunt, sed solum significant.

2. Præterea. Hoc solum requiritur ad sacramentum novæ legis, ut sit signum; & causa, ut supra dictum est (quest. lx. art. 1. & quest. lxxi. art. 1.) Si ergo ea que aguntur in exorcismo, aliquid efficiant, videtur quod singula sint quedam sacramenta.

3. Præterea. Sicut exorcismus ordinatur ad baptismum; ita etiam si aliquid in exorcismo efficitur, ordinatur ad effectum baptismi. Sed dispositio ex necessitate præcedit formam perfectam, quia forma non recipitur nisi in materia disposita. Sequeretur ergo quod nullus posset consequi effectum baptismi, nisi prius exorcizetur: quod patet esse falsum. Non ergo ea que aguntur in exorcismis, aliquid efficiunt.

4. Præterea. Sicut quedam aguntur in exorcismo ante baptismum, ita etiam quedam aguntur post baptismum; sicut quod sacer-

Ecce 2

dos